

Maj 2025

Göteborgsregionens
Innovationsarena

Framtidssituationer

Ett underlag för att prata om
framsyn och framtid

Varför behöver vi prata om framtiden?

Omvärld och närvärld är snabbt föränderliga. För att stå stadigt och göra våra organisationer beredda på förändring behöver vi ett kunna prata om framtiden på ett strukturerat och strategiskt sätt. Det är också ett förhållningssätt som skapar förutsättningar att upptäcka möjligheter för innovation.

Om underlaget

Situationerna kan användas som underlag för att prata om framtiden på ett strategiskt och strukturerat sätt.

Vad är framtidssituationer?

Ett av begreppen vi använder inom Innovationsarenan är framtidssituationer - korta nedslag i en tänkbar framtid som vi baserar på flera datapunkter; signaler och tidiga tecken på förändring.

Tanken är inte att förutsäga framtiden, utan att sätta igång diskussionen om olika framtider och vad dessa kan innebära för välfärden.

Situationerna fungerar som diskussionsunderlag för grupper som vill träna sin blick för förändring, upptäcka behov i tid – eller bara skärpa det strategiska samtalet.

Stöd och inspiration

Behöver din organisation stöd eller inspiration kring att prata samsyn? Hör av dig till oss!

Kontakt:

stina.bergman.lindskog@goteborgsregionen.se

henrik.krantz@goteborgsregionen.se

Så här kan du använda materialet

Samla dina kollegor och läs igenom situationerna. Välj en eller flera situationer att diskutera utifrån följande frågeställningar:

- Vad innebär den här situationen för er organisation?
- Hur väl förbereda är ni för den situationen idag?
- Vad hade ni behövt göra för att på ett så bra sätt som möjligt möta den situationen? Handlar det om ny kompetens, eller behövs ett stärkt samarbete med en annan sektor, verksamhet eller organisation?

Situation #1: Det kommer bli ännu svårare att prognostisera antalet födda

Det finns flera signaler på att de traditionella modellerna för att förutsäga antalet födda står inför utmaningar på grund av nya och ibland motsägelsefulla faktorer som modellerna inte är designade att ta med i sin beräkning. Det handlar om AI-teknik som förbättrar fertilitetsbehandlingar och förlänger fertiliteten - samtidigt som allt färre kvinnor väljer att skaffa barn. Dessutom finns signaler på att antalet fysiska kärleksrelationer minskar när fler människor istället har relationer med AI-partners. Sammantaget ser vi signaler som pekar på en framtidssituation där födelsetal blir alltmer svårprognostiserade och volatila. Det skapar nya risker och möjligheter inom områden som samhällsplanering, välfärd och arbetsmarknad.

Datapunkter

- Artikel: Tusentals svenskar skulle kunna bli gravida snabbare (Dagens Nyheter)
- Studie: Färre kvinnor vill ha barn (Uppsala Universitet)
- Studie: IVF success could be increased using AI tools (National Institute for Health and Care Research)
- Artikel: Most Men Would Marry Their AI Girlfriends If It Were Legal (Vice)

Situation #2: Flykt från kärnverksamheten till... vad?

Medarbetare lämnar klassrum och klientmöten för att söka sig till tryggare administrativa roller inom organisationen. Samtidigt effektiviseras dessa roller i allt högre grad bort av AI och automation. De sammantagna signalerna visar ett välfärdssystem där kärnverksamheten töms på kompetens samtidigt som de roller som tidigare utgjorde alternativ snabbt försvinner från organisationerna. Vi ser en potentiell framtida situation där systemet tappar sin dragningskraft i både början och slut. Människonära yrken i välfärden överges av personer som söker sig till alternativen roller som i sin tur snabbt monteras ner.

Datapunkter

- Debatt: "Om vi inte effektiviserar den offentliga sektorn kommer en Elon Musk göra det åt oss" (Göteborgs-Posten)
- Rapport: "Det pågår en personalflykt från socialtjänsten" (Fackförbundet Vision)
- Debatt: "Överbemanning utanför kärnverksamheterna kostar 100 miljarder" (Folkbladet)

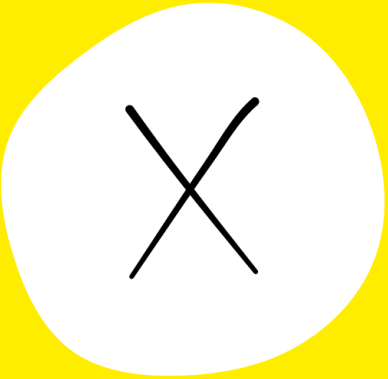

Situation #3: Högre potential att nå uppsatta mål

Trots ambitiösa reformer når vi sällan våra stora samhällsmål. Färska rapporter visar att mål uppsatta kring såväl klimat som omställning till god och nära vård inte kommer att uppnås. Vi ser att AI-teknik, simuleringar och digitala tvillingar öppnar nya möjligheter att förstå komplexa system, testa policy i förväg och sätta mer träffsäkra mål. I framtiden kan vi därför gå från goda intentioner till faktisk måluppfyllelse, inte genom att gissa bättre utan genom att veta mer.

Datapunkter

- Skrivelse: Mer krävs för att nå klimatmålen (Naturvårdsverket)
- Rapport: Omtag för omställning (Myndigheten för vård- och omsorgsanalys)
- Studie: AI Agents Simulate 1,052 Individuals' Personalities with Impressive Accuracy (Stanford University)
- Artikel: Digital twins and generative AI: A powerful pairing (McKinsey)

Situation #4: Censur av data hotar AI och kunskapssamhället

När politiska krafter begränsar forskning och censurerar data påverkar det inte bara den akademiska friheten, utan även de system vi bygger framtiden på. En situation vi ser är att AI som tränas på information som blivit snedvriden eller ofullständig på grund av censur eller begränsningar inom akademin, riskerar att reproducera felaktiga verklighetsbilder. Det är något som hotar beslutsfattande, innovation och demokratiska värden.

Datapunkter

- [Nyhet: Trumps politik stoppar svenska forskare \(SVT Nyheter\)](#)
- [Nyhet: Svensk klimatstudie stoppad av Trumps politik \(Dagens Nyheter\)](#)
- [Nyhet: Harvard stämmer Trumps administration \(Sveriges Radio\)](#)
- [Kommittédirektiv: Stärkt skydd av den akademiska friheten \(Utbildningsdepartementet\)](#)
- [Artikel: AI Needs Data More Than Data Needs AI \(Forbes\)](#)

Situation #5: När AI och nya generationer formar framtidens normer

Det är inte bara uppgiftsfördelningen som skiftar när AI blir en del av arbetslaget. Även normer, maktrelationer och interaktioner mellan människor och icke-mänskliga aktörer påverkas. Detta ställer nya krav på arbetsmiljö, etik och ledarskap. Samtidigt växer ett cykliskt arbetsideal fram bland yngre, där perioder av intensitet varvas med tid för återhämtning och personlig utveckling. En situation vi ser är att AI:s inträde som kollega skapar nya normlandskap på arbetsplatsen, samtidigt som synen på arbete genomgår ett kulturellt skifte.

Datapunkter

- [Artikel: To Escape the Grind, Young People Turn to 'Mini-Retirements' \(New York Times\)](#)
- [Artikel: Lifting a few with my chatbot \(The Harvard Gazette\)](#)
- [Nyhet: Investor Creates AI Employee, Immediately Sexually Harasses It \(Futurism\)](#)
- [Rapport: Trendrapporten 2025 \(Ungdomsbarometern\)](#)